

Sygn. akt I USK 481/21

POSTANOWIENIE

Dnia 10 sierpnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Piotr Prusinowski

w sprawie z odwołania O. [...] Spółki Jawnej w C.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w C.
z udziałem zainteresowanych: T. P., L. B., K. C. i S. M.
o objęcie obowiązkiem ubezpieczeń społecznych,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 10 sierpnia 2022 r.,
skargi kasacyjnej odwołującej się Spółki od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z
dnia 29 stycznia 2021 r., sygn. akt III AUa [...],

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**II. zasądza od odwołującego się płatnika składek na rzecz
organu rentowego 240 zł (dwieście czterdzieści) tytułem zwrotu
kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 29 stycznia 2021 r. Sąd Apelacyjny w [...] oddalił apelację odwołującej O. [...] Spółki Jawnej w C. od wyroku Sądu Okręgowego w C. z dnia 29 stycznia 2019 r., którym oddalono jej odwołanie od czterech decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w C. z dnia 30 kwietnia 2018 r. o objęciu obowiązkiem ubezpieczeń społecznych ubezpieczonych - zainteresowanych w sprawie i ustaleniu podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne dla zainteresowanych z tytułu zatrudnienia na podstawie umów o świadczenie usług w okresach wskazanych w decyzjach pomiędzy 2014 a 2015 r.

W ocenie Sądu Apelacyjnego Sąd pierwszej instancji trafnie ocenił, że o ile cechy umowy o dzieło można przypisać czynnościom polegającym na zaprojektowaniu pudełek czy też książeczek zapalczanych, to jednak - ponad wszelką wątpliwość - w sprawie zainteresowani wytwarzali z materiału dostarczanego przez Spółkę określoną w poszczególnych umowach ilość pudełek, zapalek pudełkowych, zapalek książeczkowych i książeczek zapalczanych, czyniąc to według otrzymanych wzorów i w określonych terminach, w ilości od 250 do kilkunastu tysięcy sztuk. Niepowtarzalny charakter miały zatem jedynie wzory przedstawiane zainteresowanym przez Spółkę, a nie efekt ich działania. Stąd też bez istotnego znaczenia pozostawała specyfika pracy przedsiębiorstwa, jego historyczny park maszynowy, specyfika ręcznej pracy wykonywanej przez poszczególnych zainteresowanych oraz indywidualny, niepowtarzalny charakter każdego wzoru pudełek zapalczanych, różniących się m.in.: kształtem, wielkością, ilością elementów, ilością zapalek, sposobem ułożenia zapalek, sposobem złożenia, kolorem główek zapalek, nadrukiem wykonywanym na indywidualne zamówienie kontrahenta. Zdaniem Sądu ręczne składanie według wzorów różnego rodzaju opakowań zapalek na skalę masową, to typowy przykład czynności starannego działania, z całą pewnością nie wymagających (poza ową starannością) szczególnych zdolności manualnych, estetycznych, artystycznych czy wyobraźni przestrzennej. Zleceniobiorcy wykonywali swoje zadania, dokładając staranności ogólnie wymaganej w stosunkach tego rodzaju (art. 355 § 1 k.c.). Efekty ich pracy oceniane były po wykonaniu powierzonego im zadania.

Skargę kasacyjną oparto na naruszenie przepisów prawa materialnego, a to: art. 627 k.c., art. 734 k.c., art. 83 ust. 1 pkt 1 i 3 w zw. z art. 38 ust. 1, 2, 4 i 11, art. 38 ust. 1, art. 68 ust. 1 pkt 1 lit. a i c w zw. z art. 6 ust. 1 pkt. 4 w zw. z art. 12 ust. 1 w zw. z art. 13 pkt. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, art. 7 w zw. z art. 87 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 1 i art. 2 § 1 w związku z art. 189 k.p.c., art. 68 ust. 1 pkt lit. a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, a także na naruszeniu przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, a to: art. 378 § 1 k.p.c. w zw. z art. 327¹ § 1 k.p.c.

Zdaniem skarżącej w sprawie występują istotne i nierozstrzygnięte w jednoznaczny sposób zagadnienia prawne dotyczące kompetencji organu rentowego do kwestionowania ważnie zawartych i wykonywanych zgodnie z wolą stron umów o dzieło z punktu widzenia podlegania tych stosunków prawnych obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym oraz dotyczące działania płatnika składek w usprawiedliwionym przekonaniu o prawidłowości swoich działań w zakresie kwalifikacji umów i braku podstaw do dokonania zgłoszenia do ubezpieczenia społecznego w związku z wynikami uprzedniej kontroli organu rentowego o tożsamym przedmiocie, która to kontrola obejmowała okres bezpośrednio poprzedzający okres sporny w niniejszym postępowaniu. Zdaniem skarżącej kreacja w części orzecznictwa kompetencji organu rentowego do podważania ważności umów o dzieło i klasyfikowania ich jako podlegające obowiązkowemu składkowaniu i wywodzenie tej normy kompetencyjnej z treści art. 83 i 86 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych jest dyskusyjna w optyce art. 2 i art. 7 Konstytucji. Wbrew ocenie przyjętej przez Sąd pierwszej i drugiej instancji, zdaniem Skarżącej nie stanowi podstawy kompetencyjnej do podważania ważności zawartych i wykonywanych przez skarżącą z poszczególnymi zainteresowanymi umów o dzieło przywoływana w zaskarżonych decyzjach organu rentowego treść art. 83 ust. 1 pkt 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z art. 79 ust. 1 i 2, art. 81 ust. 1 i 6 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Sąd Najwyższe zważył, co następuje:

Brak jest podstaw uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W myśl art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Jeżeli skarżący jako przesłankę uzasadniającą przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazuje występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, to powinien zagadnienie to przedstawić przez jego sformułowanie z przytoczeniem przepisów prawa, na tle których ono powstało, przytoczyć argumenty prawne prowadzące do rozbieżnych ocen prawnych, a także wykazać, że jest to zagadnienie, którego rozwiązanie jest istotne nie tylko dla rozstrzygnięcia rozpoznawanej sprawy, lecz także dla praktyki sądowej (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2016 r., II CSK 382/15, Legalis 1508600; z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, Legalis 1482401; z dnia 24 maja 2016 r., I CSK 666/15). Co więcej, musi być to zagadnienie nowe i nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie sądowym (T. Ereciński, [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom III. Postępowanie rozpoznawcze*, Lex). Jeżeli zagadnienie prawne było już przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego, skarżący powinien wykazać, że wystąpiły okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2015 r., I PK 4/15, LEX nr 1661934; z dnia 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14, LEX nr 1652383).

W pierwszej kolejności zauważyć należy, że Sąd Najwyższy wyraźnie wskazuje, iż Zakład Ubezpieczeń Społecznych, który stwierdza podleganie ubezpieczeniu społecznemu, może - bez względu na nazwę umowy i jej postanowienia wskazujące na charakter stosunku prawnego, którym strony zamierzały się poddać - ustalić rzeczywisty jego charakter i istniejący tytuł ubezpieczenia. Ustalenie, że między stronami umowy o dzieło zachodzą stosunki polegające na wykonywaniu za wynagrodzeniem usług odpowiadających umowom nazwanym, zdefiniowanym w art. 734 i 758 k.c. lub właściwych umowom, do których - stosownie do art. 750 k.c. - stosuje się przepisy o zleceniu, nakazuje wydanie decyzji na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 1 i 3 z zastosowaniem art. 6 ust. 1 pkt 4, art. 13 pkt 2 u.s.u.s. Ocena umowy z punktu widzenia art. 353¹ k.c. wymaga więc skutecznego zaprzeczenia przez organ ubezpieczeń społecznych, że układając swą relację w formie umowy o dzieło, strony ustaliły ją w sposób odpowiadający właściwości tego stosunku prawnego, i wykazania, że łączył je inny stosunek prawny (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2014 r., II UK 454/13, LEX nr 1495840; z dnia 1 lutego 2017 r., I UK 81/16, LEX nr 2242159). Wskazane

przez skarżącą zagadnienie prawne było już zatem przedmiotem rozstrzygnięcia Sądu Najwyższego, a skarżąca nie przywołała okoliczności uzasadniających zmianę tego poglądu.

Wymaga też podkreślenia, że korzystanie przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych z jego ustawowych uprawnień nie narusza równocześnie art. 7 w związku z art. 87 Konstytucji RP, ponieważ pierwszy z wymienionych przepisów stanowi, że organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa, a drugi określa hierarchię źródeł powszechnie obowiązującego prawa Rzeczypospolitej Polskiej, wymieniając wśród nich właśnie ustawy, a takim aktem prawnym jest ustawa systemowa, której przepisy dopuszczają weryfikację tytułów podlegania lub niepodlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym.

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach procesu rozstrzygnięto na podstawie reguły z art. 98 § 1 k.p.c. i art. 99 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.

[as]